

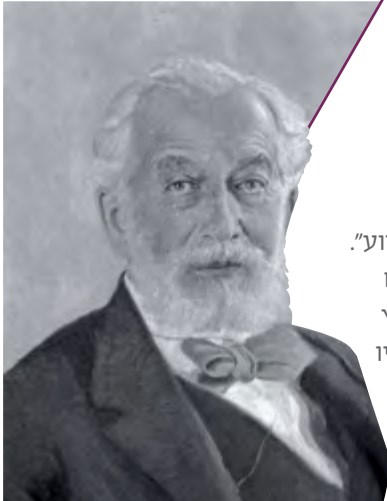
אִשִּׁים

הרב אברהם יצחק הכהן קוק (הראי"ה) (1865-1935)

רב, פוסק, מקובל והוגה דעות. נחשב לאחד מגדולי התורה בדורות האחרונים. נולד בלטביה, ושימש כרב בעיר עד עלייתו ארצה בשנת 1904. לאחר עלייתו כיהן כרב הראשי של יפו. בשנת 1919 נבחר לרב הראשי של ירושלים ובשנת 1921 הקים את הרבנות הראשית לארץ ישראל ומונה על ידי הנציב העליון, הרברט סמואל, לרב הראשי האשכנזי לישראל (אז פלשתינה). ייסד את ישיבת "מרכז הרב" בירושלים והיה למנהיגה הרוחני של הציונות הדתית. הרב קוק נודע בגישתו ההרמונית ביחס לתורה, למציאות ולתרבות האנושית. למרות אדיקותו הדתית, הוא האמין, כי האמת האבסולוטית לא נמצאת באופן בלעדי בזרם כזה או אחר ביהדות אלא נחלקת בין כולם. הרב קוק ראה במעשי החלוצים בארץ ישראל ראשיתה של עשייה משיחית, המבשרת את תחילת הגאולה. הרב גישר בין יהודים אורתודוקסים שהתנגדו לציונות חילונית ולהתיישבות חילונית לבין חלוצי התנועה הציונית וניסה לחבר בין הציונות לדת. אישיותו המאירה הייתה לשם דבר בפי חילונים ודתיים.

הברון אדמונד (אברהם בנימין) דה רוטשילד (1845-1934)

בנקאי ונדבן יהודי, שבזכות פועלו הרב למען ההתיישבות בארץ ישראל כונה בשם "אבי היישוב" ו"הנדיב הידוע". בעקבות הפרעות ביהודי רוסיה החל להתעניין בבניין ארץ ישראל. הברון סייע למושבות הראשונות להתקיים באמצעות העברת כספים והקמת מנגנון הפקידות שניהל את המושבות. הוא רכש שטחי אדמה גדולים בארץ ישראל וייסד מושבות חדשות. בנוסף לכך, בנה את היקבים בראשון לציון ובזיכרון יעקב והקים מפעלים, שהיו אבני יסוד למפעל הציוני. הברון רוטשילד נפטר בארץ הולדתו - צרפת. עצמותיו ועצמות אשתו הובאו לארץ בשנת 1954 ונטמנו ברמת הנדיב, ליד זיכרון יעקב. על שמו נקראת המושבה בנימינה ורחובות רבים בארץ, ועל שם אשתו - המושבה גבעת עדה.

אילן רמון (1954-2003)

האסטרונאוט הישראלי הראשון, אל"מ בחיל האוויר, נספה בפעילות מחקר עם יתר האסטרונאוטים ששהו במעבורת החלל "קולומביה". אל"מ אילן רמון נולד ברמת גן, גדל והתחנך בבאר שבע. התגייס לחיל האוויר וסיים קורס טיס בהצטיינות. רמון נבחר על ידי חיל האוויר להיות טייס החלל הישראלי הראשון, בעקבות הסכם שנחתם עם ארצות הברית לשילוב ישראלי בטיסה לחלל של נאס"א. בטיסה לחלל 3X3-107 שימש אילן רמון כ"מומחה מטען" ואחראי לניסויים מדעיים רבים, ביניהם שני ניסויים ישראליים. ב-1 בפברואר 2003 הייתה אמורה מעבורת החלל "קולומביה" לנחות במרכז החלל של נאס"א בטקסס, אבל כ-16 דקות לפני מועד הנחיתה אירעה תקלה טכנית והמעבורת לא שרדה את הכניסה לאטמוספירה. שבעת האסטרונאוטים, ביניהם אילן רמון, נספו. אחרי מותו עוטרו אילן רמון באות הערכה מטעם הרמטכ"ל ובמדליית הכבוד החללית של הקונגרס האמריקני. אסטרואידי 51828 נקרא על שמו.

אלי כהן (1924-1965)

מרגל ישראלי, שפעל בסוריה והוצא להורג לאחר שנתפס. אלי כהן נולד במצרים ועלה לארץ ב-1957. שלוש שנים מאוחר יותר גויס למודיעין והוכשר כמרגל. הוא נשלח לסוריה, שם בנה לו תדמית של איש עסקים נדיב ולאומני. הוא הצליח ליצור קשרים עם אנשי ביטחון בכירים במערכת הצבאית והפוליטית של סוריה. ב-1965 נתפס על ידי אנשי ביטחון סוריים והוצא להורג בחוצות דמשק. אלי כהן הצליח להעביר למדינת ישראל מידע על התכניות להטיית מקורות הירדן, על הסיוע שהגישו הסורים לארגוני טרור ועל היערכות הצבא הסורי ברמת הגולן. המידע שהעביר סייע מאוד לצה"ל במלחמת ששת הימים. גופתו של אלי כהן לא הוחזרה לישראל עד היום.

אליעזר בן-יהודה (1858-1922)

מחיייה השפה העברית. נולד בליטא. בשנת 1881 עלה לארץ והתיישב בירושלים. האמין שתחיית האומה העברית תוכל להתרחש רק בארץ ישראל ורק תוך כדי החייאת הלשון העברית. בן-יהודה נדר לדבר עברית כל ימי חייו ופעל ללא לאות להפיכת השפה העברית לשפת היומיום בארץ ישראל. הוא היה הראשון שדרש ששפת ההוראה בבתי הספר תהיה עברית. בן-יהודה חידש מילים רבות בעברית, כתב ספרי לימוד, בכללם "מילון בן-יהודה" ואף ערך עיתון בשפה העברית - עיתון "הצבי". ב-1890 הקים את "ועד הלשון העברית" ובשנת 1913 היה שותף ל"מלחמת השפות" (ראו ערך מורחב בעמוד 15), מאבק אשר נועד להפוך את השפה העברית לשפה עיקרית במערכת החינוך העברי בארץ ישראל.

בנימין זאב הרצל - חוזה המדינה (1860-1904)

משפטן, עיתונאי וסופר. נולד בבודפשט שבהונגריה וחונך ברוח תנועת ההשכלה. הרצל נחשב אבי הציונות המדינית, שפעלה בדרכים דיפלומטיות על מנת לקבל צ'רטר (אישור להתיישבות יהודית) על ארץ ישראל. במסגרת עבודתו כעיתונאי דיווח על משפט דרייפוס, שבעקבותיו הגיע למסקנה, שיש למצוא פתרון לבעיית היהודים בגולה. הוא האמין שעל היהודים לעזוב את ארצות מגוריהם ולהתרכז בארץ משלהם, שם יוכלו לקיים ריבונות עצמאית. הרצל הקדיש את חייו לעשייה למען הקמת מדינה יהודית לעם היהודי בארץ ישראל. הוא ייסד את הקונגרס הציוני בשנת 1897 והפך את התנועה הציונית לתנועה עולמית. בקונגרס הציוני החמישי הכריז על הקמתה של קרן קימת לישראל.

בספרו "אלטנוילנד" (ארץ ישנה-חדשה) הציג את חזונו למדינת היהודים. הרעיון המרכזי של הספר, "אם תרצו אין זו אגדה", הפך לסיסמה של התנועה הציונית כולה. בשנת 1903 עורר פולמוס בתנועה הציונית כשהציע לקבל את אוגנדה באפריקה כמקום המדינה היהודית. הרצל נפטר בווינה בשנת 1904. בהתאם לצוואתו, הועברו עצמותיו לארץ ישראל. על פי החלטת הממשלה הוא נקבר בפאתיה הדרומיים-מערביים של ירושלים, על ההר שלמים נקרא על שמו - הר הרצל. יום מותו, כ' בתמוז, נקבע כיום זיכרון לאומי במדינת ישראל. על שמו נקרא יער חולדה, (יער הרצל) שבו שוכן גם "בית הרצל", וכן העיר הרצליה ורחובות רבים ברחבי הארץ.

גולדה מאיר (1898-1978)

גולדה מאיר (מאירסון) היתה ראשת הממשלה הרביעית של מדינת ישראל (בשנים 1969-1974), האישה היחידה שכינהה כראשת ממשלה בתולדות מדינת ישראל, ואחת משלוש הנשים הראשונות בעולם שכינהו בתפקיד זה. גולדה נולדה ב-1898 בקייב שבאוקראינה. ב-1906 היגרה משפחתה לארצות הברית, שם גדלה והתחנכה. פעילותה הציונית החלה ב"פועלי ציון" והמשיכה בקונגרס היהודי האמריקני. ב-1921 עלתה לארץ

ישראל. כאן שימשה כמזכירת מועצת הפועלות בהסתדרות וכמזכירת הוועד הפועל - ההנהגה העליונה של הסוכנות היהודית. גולדה נמנתה עם החותמים על הכרזת העצמאות, כיהנה כחברת כנסת החל מהכנסת הראשונה ועד לשמינית, נבחרה למנהיגת מפלגת העבודה וכן לשרת העבודה ולשרת החוץ. מלחמת יום הכיפורים הייתה שעתה הקשה, כשהממשלה בראשותה לא נערכה למתקפה על ישראל. לאור התסיסה בעקבות המלחמה ותוצאותיה, התפטרה גולדה מראשות הממשלה ביוני 1974.

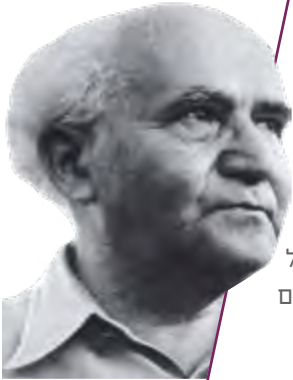
נרל כצנלסון (1887-1944)

ממנהיגי תנועת העבודה הציונית. עלה ארצה ב-1909 והחל את דרכו כפועל חקלאי.

היה מנהיג רוחני, שצמח בתקופת העלייה השנייה, מורה ומנהיג, הוגה דעות וסופר. כצנלסון היה מזוהה עם תנועת העבודה הציונית והיה מיוזמי הקמת הסתדרות הפועלים ושותף בכינון מוסדותיה. בין היתר, פעל להקמת הוצאת הספרים "עם עובד" והעיתון העברי הראשון "דבר", ואף היה עורכו הראשון. כצנלסון היה חבר בהנהלת קק"ל. בין השנים 1941 עד 1944 כיהן כיו"ר משותף של קרן קימת לישראל יחד עם הרב מאיר בר אילן ואברהם גרנות.

זוד בן-גוריון (1886-1973)

ראש הממשלה ושר הביטחון הראשון של מדינת ישראל. נולד בפלונסק שבפולין. עלה לארץ ישראל בשנת 1906 ועבד כפועל חקלאי וכמורה. ב-1915 גורש מהארץ על ידי הטורקים וחזר לארץ בראשית השלטון הבריטי. היה ממקימי מפלגת "אחדות העבודה", ממייסדי הסתדרות העובדים בארץ ישראל ויושב ראש הסוכנות היהודית. ב-14 במאי 1948 הכריז על הקמת מדינת ישראל. בהמשך, התמנה לראש הממשלה ולשר הביטחון בממשלה הראשונה. הנהיג את המדינה בעת קליטת העלייה ההמונית, מפעלי ההתיישבות הגדולים והחתימה על הסכם השילומים עם גרמניה. כשר ביטחון הוביל את הקמתם של צה"ל וגופי הביטחון הנוספים. בן-גוריון פעל רבות למען ההתיישבות בנגב ואף התגורר בו. נפטר בדצמבר 1973 ונקבר במקום מגוריו, שדה בוקר. את ביתו שבתל-אביב הוריש למדינת ישראל.

הנרייטה סאלד (1860-1945)

נולדה בבולטימור שבארצות הברית בשנת 1860. בסוף המאה ה-19 הקימה בית ספר ערב למהגרים יהודים ממזרח אירופה, במטרה לסייע לקליטתם בחברה האמריקנית. סאלד הייתה סופרת, מתרגמת, משוררת ועורכת ופעלה רבות בארגונים ציוניים בארצות הברית. החל בשנת 1909 ערכה מספר ביקורים בארץ ישראל ולנוכח התנאים הקשים והעזובה ששררה בארץ יזמה את הקמת ארגון הנשים הציוניות "הדסה", שמטרתו הייתה לספק סיוע סוציאלי ושירותים רפואיים לתושבי הארץ. התשתית הרפואית שהארגון הקים הפכה, מאוחר יותר, לבסיס של מערכת הבריאות בישראל. סאלד הקימה את בית הספר הראשון לאחיות בארץ ישראל וכן בתי ספר נוספים בתחום. בשנות ה-30 של המאה ה-20 נתמנתה הנרייטה סאלד לנהל את מפעל "עליית הנוער", במסגרתו סייעה לקליטתם של ילדים שהגיעו ארצה מאירופה ללא הוריהם. היא זכתה לכינוי "אם היישוב". יום האם (שהפך מאוחר יותר ליום המשפחה) נקבע ביום פטירתה, ל' בשבט, התש"ה. להנרייטה סאלד לא היו מעולם ילדים משלה. על כך אמרה פעם "הייתי מחליפה הכול - תמורת ילד אחד משלי".

זאב ז'בוטינסקי (1880-1940)

נולד באודסה שבאוקראינה. מנהיג ציוני, סופר, עיתונאי ומתרגם; מכוון הציונות הרוויזיוניסטית, ראש בית"ר ומגדולי ההוגים היהודים הליברלים בעת החדשה. ב-1904 השתתף ב"הגנה העצמית" נגד הרוסים הפורעים ביהודים. ב-1917 הקים עם יוסף טרומפלדור את הגדודים העבריים בצבא הבריטי שפעלו במלחמת העולם הראשונה. ז'בוטינסקי יזם מושג חדש בציונות, שעסקה עד אז רק בהתיישבות ובהתנהלות מדינית, בכך שפעל בתחום הצבאי למען זכות היהודים להילחם על מולדתם. ב-1923 הקים את תנועת בית"ר ואת ברית הציונים הרוויזיוניסטים (הצה"ר). היה ממפקדי האצ"ל. בשנת 1940 נפטר בארצות הברית, בהיותו חבר במשלחת הסברה למען הקמתו של צבא עברי. על שמו הוקמו נחלת ז'בוטינסקי ובניין "מצודת זאב" בתל-אביב. ב-15 במרס 1964 הועלו עצמותיהם של ז'בוטינסקי ורעייתו (יוהנה) למדינת ישראל ונטמנו בהר הרצל.

חיים ויצמן (1874-1952)

נשיאה הראשון של מדינת ישראל. יליד רוסיה, שהיגר לבריטניה בצעירותו, שם השלים את השכלתו המדעית. היה ממייסדי הסיעה הדמוקרטית במוסדות התנועה הציונית, אשר דגלה בציונות מעשית. ויצמן, איש מדע ומחקר בתחום הכימיה ומדינאי בעל קסם אישי רב, נמנה עם המנהיגים שהביאו להקמתה של מדינת ישראל. תרומתו הבינלאומית של ויצמן כאיש מדע התמקדה בפיתוח האצטון, שסייע לבריטניה במהלך מלחמת העולם הראשונה. בעקבות כך, התחזקו והעמיקו קשריו של ויצמן עם השלטון הבריטי, דבר אשר הוביל ל"הצהרת בלפור" (1917). לאחר ההצהרה פעל ויצמן להקמת האוניברסיטה העברית בירושלים (שנחנכה ב-1925) ועמל רבות על קידום האינטרסים של העם היהודי מול ממשלת המנדט. ויצמן דגל בתגובה מתונה למדיניות המנדט הבריטי כלפי היישוב היהודי, דבר שהוביל למחלוקות עם מנהיגים ציוניים, כמו דוד בן-גוריון ואחרים. ב-1934 הקים ויצמן את מכון זיו למדע ברחובות, שלימים נקרא מכון ויצמן. ב-1949, הושבע חיים ויצמן כנשיאה הראשון של מדינת ישראל. הוא נקבר בחצר ביתו שברחובות, בתחומי מכון ויצמן.

יוהאן קרמנצקי (1850-1935)

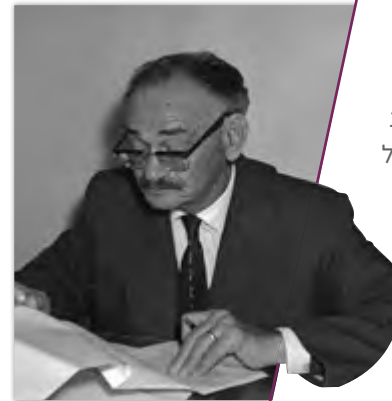
נולד באודסה. ציוני נלהב, תמך בהרצל מבחינה כספית, ארגונית ורעיונית וסייע בידיו בארגון הקונגרסים הציוניים הראשונים. לאחר פטירתו של פרופסור צבי הרמן שפירא, מינה אותו הרצל להקים את "הקרן הלאומית". בלחץ אישי הביא קרמנצקי, בקונגרס החמישי, בי"ט בטבת תרס"ב (דצמבר 1901), לקבלת החלטה על הקמת "קרן קימת לישראל". קרמנצקי נבחר ליו"ר הראשון של קק"ל. הגה את שלושת המפעלים הייחודיים, המלווים את קק"ל עד היום - "ספר הזהב", מפעל הבולים ו"הקופסה הכחולה". לזכותו ניתן לזקוף גם את רעיון הנטיעות בישראל, כאשר אמר להרצל, בשנת 1896: "עלינו לייסד אגודת עצים לאומית לנטיעת יערות בישראל". קרמנצקי כיהן בתפקידו כיו"ר קרן קימת לישראל עד להעברת הלשכה הראשית מווינה לקלן בשנת 1907. לאחר מכן המשיך לפעול כחבר דירקטוריון של קק"ל. בשנת 2005 נחנך שביל הנושא את שמו: "משעול יונה", הנמצא ביער חולדה ומוביל "לבית הרצל".

יהושע חנקין (1865-1945)

גואל האדמות הגדול ביותר בשירותה של קרן קימת לישראל. עסק ברכישת קרקעות במשך 50 שנה, החל מגיל 25. חנקין גאל אדמות רבות וביניהן את אדמות עמק יזרעאל, עמק חפר, רחובות, חדרה, ועוד. כינויו של חנקין היה "גואל העמק", כיוון שרוב האדמות שרכש היו בעמקים. כתוצאה מפעילותו נגאלו כמיליון דונם של אדמות בארץ ישראל. על שמו הוקם כפר יהושע בעמק יזרעאל, שבו מוזיאון המרכז את חפציו האישיים, תעודות ומסמכים הקשורים לפעילותו.

יוסף וייץ (1890-1972)

נולד ברוסיה למשפחת רבנים. עלה לארץ ב-1908 והתיישב ברחובות, שם עבד כפועל חקלאי. יוסף וייץ היה אחת הדמויות המרכזיות בגאולת האדמות של קק"ל, בייעור הארץ ובהקמת יישובים חדשים. הוא זכה לכינוי "אבי היער" על שום תרומתו העצומה לקידום הייעור בארץ. היה ממייסדיה של הסתדרות הפועלים החקלאיים. בשנת 1915 מונה למפקח על פעולות הייעור של קק"ל. וייץ יזם סוגים שונים של התיישבות על אדמות קרן קימת לישראל והקדיש תשומת לב רבה לפיתוח שיטות נטיעה שיתאימו לתנאי הארץ. בשנת 1961 היה שותף להקמת "מינהל מקרקעי ישראל" ואף שימש כמנהלו הראשון.

יצחק רבין (1922-1995)

נולד בירושלים וגדל בתל-אביב. למד בבית הספר החקלאי "כדורי" והתגייס לפלמ"ח. בתקופת מלחמת העצמאות פיקד על חטיבת "הראל" בקרבות על הדרך לירושלים ובעיר. שימש בתפקידי פיקוד שונים בצבא עד הגיעו לתפקיד הרמטכ"ל השביעי של צה"ל ומפקדו במלחמת ששת הימים. ב-1967 השתחרר רבין מהצבא ופנה לפוליטיקה כחבר מפלגת העבודה. ביוני 1974 נבחר לראש הממשלה החמישי של מדינת ישראל והיה "הצבר" הראשון בתפקיד זה. לאחר החתימה על הסכמי אוסלו עם הפלשתינאים זכה בפרס נובל לשלום. באוקטובר 1994 חתם על הסכם שלום עם ממלכת ירדן. רבין נרצח במהלך כהונתו כראש ממשלה, ב-4.11.95, על ידי מתנקש יהודי, בתום עצרת תמיכה המונית בהסכמי השלום, שנערכה בתל-אביב. יום הירצחו נקבע כיום זיכרון לאומי.

הרב מאיר בר-אילן (ברלין) (1880-1949)

הרב מאיר בר-אילן, מראשי וממנהיגי תנועת המזרחי והציונות הדתית, נולד בשנת 1880 בוולוז'ין שבבלארוס. בצעירותו למד בישיבת וולוז'ין. בתחילת דרכו כיהן כציר בקונגרס הציוני החמישי בבאזל וייסד את תנועת המזרחי בארצות הברית, שלימים עמד בראשה. בארץ, נשא שורה של תפקידים בכירים: מזכיר המזרחי העולמי, ראש הוועד הפועל הציוני, חבר במועצת המדינה הזמנית, יו"ר הדירקטוריון של קק"ל יחד עם ברל כצנלסון ואברהם גרנות. פועלו הספרותי המרשים כלל את עריכת עיתון "הצופה", עריכת האנציקלופדיה התלמודית וכתבי ספרים רבים, והוא אף זכה בפרס הרב קוק לספרות תורנית. אוניברסיטת בר-אילן, שהוקמה ברוחו, נקראת על שמו. בנוסף לאוניברסיטה, אתרים ומוסדות נוספים קרויים על שמו בכל רחבי הארץ.

מנחם בגין (1913-1992)

נולד בברסט-ליטובסק שבבלארוס. משפטן בהשכלתו. בצעירותו הצטרף לתנועת בית"ר ובהמשך היה פעיל בתנועה הרוויזיוניסטית, בראשותו של זאב ז'בוטינסקי. היה ממקימי האצ"ל ומפקדו האחרון, ממקימי תנועת החירות ותנועת הליכוד. בשנת 1977 נבחר לראש ממשלת ישראל (ראש הממשלה השישי). בחירה זו ציינה את המהפך פוליטי במדינה (שבמסגרתו הימין עלה לשלטון). בגין חתם על הסכם השלום עם מצרים ובשנת 1978 זכה יחד עם אנואר סאדאת, נשיא מצרים, בפרס נובל לשלום. הוא כיהן בראשות הממשלה בעת "מלחמת שלום הגליל" וב-1983 התפטר מתפקידו והסתגר בביתו עד יום מותו.

מנחם אוסישקין (1863-1941)

נולד בדוברובנה שברוסיה, שימש כחבר הוועד באגודת "בני ציון" ופעל בעיקר לגיוס כספים באמצעות תעמולה ופרסום מאמרים על גאולת ארץ ישראל. היה בין המייסדים של אגודת ביל"ו במוסקבה. אוסישקין הגיע לארץ ישראל לביקור ראשון בשנת 1891. הוא קרא להתיישבות בארץ ישראל ופעל לסיכול "תכנית אוגנדה". עד עלייתו לארץ, בשנת 1919, הספיק לבקר בה שלוש פעמים. סייע רבות להקמתה של האוניברסיטה העברית. בשנת 1922 מונה ליו"ר הדירקטוריון העולמי של קק"ל והיה האחראי לגאולת הקרקעות. בתקופתו של אוסישקין נרכשו אדמות עמק זבולון, עמק חפר ומפרץ חיפה. בנוסף לכך, פעל לגאולת אדמות הגליל ושטחים נוספים. במשך 19 שנים עמד בראש קק"ל, יזם, דחף ופעל רבות למען הארץ ופיתוחה. לבקשתו, נקבר על הר הצופים, ב"מערת ניקנור", שאותה קיווה להפוך לפנתיאון לאומי של גדולי האומה. קברו ממוקם לצד קברו של יהודה לייב פינסקר.

פרופ' צבי הרמן שפירא (1898-1840)

נולד בליטא, הוסמך לרבנות, אך נמשך יותר להשכלה. שפירא פרש מהרבנות, למד וקיבל תואר ד"ר במתמטיקה. פרסם מאמרים רבים, שעסקו בתחייה הלאומית ופעל למען הגשמת הרעיון של התיישבות יהודית בארץ ישראל. שפירא היה מבעלי הרעיון להקמתה של האוניברסיטה העברית. בקונגרס הציוני הראשון העלה את הרעיון להקמת קרן קימת לישראל, שתאסוף כסף מכל יהודי העולם לשם קניית אדמות בפלשתינה (ארץ ישראל). שפירא קבע את הכלל, שאדמה הנגאלת על ידי העם היהודי איננה ניתנת למכירה אלא לחכירה. בשנת 1901 הוקמה קק"ל על פי הרעיון שהעלה פרופ' שפירא בקונגרס הציוני הראשון.

נעמי שמר (1930-2004)

משוררת, מלחינה ישראלית מן הגדולות שבפזמונאי ישראל, כלת פרס ישראל לזמר עברי. נולדה וגדלה בקבוצת כינרת. את השכלתה המוזיקלית רכשה באקדמיה למוזיקה בירושלים. שמר כתבה שירים רבים, אשר הפכו לחלק בלתי נפרד מהתרבות הישראלית. אחד משיריה הנודעים הוא "ירושלים של זהב", שאותו כתבה בשנת 1967, מספר שבועות לפני פרוץ מלחמת ששת הימים. שיר זה סימל את הקשר בין עם ישראל לבירתו ירושלים והפך ל"המנון" המלחמה והניצחון. שיריה של נעמי שמר אופיינו בחיבור המיוחד שבין המילים למנגינה. לאחר מותה נקברה בבית הקברות של קיבוץ כינרת, שבו נולדה. קברה והבית שבו גרה היו לאתר עלייה לרגל לישראלים רבים, החולקים לה כבוד.

רחל בלובשטיין ("רחל המשוררת") (1890-1931)

משוררת, שיצירתה היא אבן דרך בשירה העברית הקלאסית המחודשת. נולדה ברוסיה בשנת 1890 ועלתה ארצה במסגרת העלייה השנייה. חיה בקבוצת כינרת, שם פגשה את ברל כצנלסון ואת א.ד. גורדון, שהשפיעו עליה רבות. שם גם הכירה את זלמן רובשוב (לימים זלמן שז"ר - הנשיא השלישי). בין השניים נקשרו קשרי ידידות עמוקים ובהשראתו נכתבו חלק משיריה. במרוצת הזמן עברה רחל לדגניה, שם חלתה בשחפת, מחלה חשוכת מרפא, שהביאה להרחקתה מהקיבוץ ולבידודה עד ליום מותה. רחל נפטרה בהיותה בת 40 בלבד, בבית החולים "הדסה" בתל-אביב. היא נקברה, כפי שביקשה בשירה "אם צו הגורל", בבית הקברות של כינרת. שירי רחל הם שירים ליריים, העוסקים בעולמה האישי של המשוררת. על אף ששפת אמה של רחל לא הייתה עברית, השתדלה לכתוב בעברית בלבד. שיריה מלאי אהבה לאדמת המולדת, רגישים ובהירים להבנה ורבים מהם הולחנו. רחל נחשבת לנציגת העלייה השנייה, המייצגת את "ארץ ישראל היפה".

רחל ינאית בן-צבי (1886-1979)

ממנהיגות תנועת העבודה, מחנכת וסופרת. נולדה באוקראינה בשם גולדה ליזנסקי. עוד בצעירותה התעקשה ללמוד עברית ולזכות בהשכלה כללית, על אף שדבר זה לא היה מקובל בקרב נשים. הייתה פעילה בתנועה הציונית ברוסיה ובגיל 18 נבחרה לייצג את העיר מאלין בקונגרס הציוני השביעי. כאשר עלתה לארץ שינתה את שמה לרחל ינאית, כאות הזדהות עם המלך ינאי והמלכה שלומציון - גיבורי בית שני, וכאות ל"לידתה מחדש". בארץ השתתפה בהקמת תנועת "השומר", שם הכירה את מניה שוחט, שהפכה לחברתה הקרובה. רחל ינאית הנהיגה את "תנועת הפועלות" - תנועת העבודה של הנשים הציוניות. במהלך מלחמת העולם הראשונה שימשה כמקשרת בין "השומר" לבין ארגון ניל"ו ובתקופה שלפני קום המדינה הייתה ממנהיגות ה"הגנה" בירושלים. כעשור לאחר שהגיעה ארצה נישאה רחל ינאית ליצחק בן-צבי, שהפך ברבות הימים לנשיא השני של מדינת ישראל. לאור פעילותה הענפה בתחום החינוך זכתה בפרס ישראל על תרומתה המיוחדת לחינוך ולחברה בארץ.

